

Målnummer:	UM2437-13	Avdelning:	1
Avgörandedatum:	2014-02-11		
Rubrik:	En asylsökande som påstår sig vara underårig har bevisbördan för att göra sin uppgivna ålder sannolik. Han eller hon kan erbjudas möjligheten att använda en läkarundersökning som ett bevismedel för att uppfylla sin bevisbörda. Det finns ingen skyldighet för Migrationsverket att erbjuda en läkarundersökning, endast en skyldighet att informera om möjligheten att genomgå en sådan. En medicinsk åldersbedömning är dock endast ett av flera bevismedel som den enskilde kan använda sig av för att uppfylla sin bevisbörda vad åldern beträffar.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none">• 1 kap. 2 § och 16 kap. 5 § utlänningslagen (2005:716)• 8 § förvaltningsprocesslagen (1971:291)• 8 kap. 10 g § utlänningsförordningen (2006:97)• Artikel 17.5 i rådets direktiv 2005/85/EG av den 1 december 2005 om miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av flyktingstatus (asylprocedurdirektivet)		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• MIG 2006:1• MIG 2007:12• MIG 2011:11• Mål nr UM 6147-11, Migrationsöverdomstolens avgörande den 13 oktober 2011		

REFERAT

A begärde asyl i Sverige den 28 maj 2012 och ansökte om bl.a. uppehållstillstånd. Han uppgav att han var född den 28 april 1996 och alltså var 16 år gammal. Som huvudsakliga asylskäl anförde han att hans far försvunnit i Afghanistan och att hans bror dödats i ett bombattentat där. Vid ett återvändande till hemlandet riskerade han att för egen del bli utsatt för övergrepp av talibaner på grund av sin avlidne brors arbete som militär. Vidare riskerade han att bli utsatt för övergrepp till följd av den allmänna säkerhetssituationen i Afghanistan. Han kunde inte få skydd från myndigheternas sida, eftersom dessa inte ens var kapabla att skydda sig själva.

Mot bakgrund av att A saknade dokument till stöd för sin uppgivna ålder och att han föreföll vara äldre än vad han sagt, fann Migrationsverket skäl att ifrågasätta den ålder som angetts och startade därför den 28 maj 2012 en inledande åldersbedömning. Som ett led i det fortsatta arbetet med att göra en åldersbedömning begärde verket in uppgifter från socialtjänsten beträffande hans personliga förhållanden. Enligt det svar som socialtjänsten i Ödeshögs kommun lämnade till Migrationsverket i juni 2012 kunde den ålder A uppgett mycket väl vara riktig. Under asylutredningen samma månad berättade han för verket bl.a. att hans far flera år tidigare hade skaffat en identitetshandling, tazkira, åt honom och att den nu fanns kvar i hemlandet. Han uppgav också att han inför avfärden från Afghanistan frågat sin mor om sin ålder och att hon då svarat att han var 16 år gammal. Sedan medgivande inhämtats från A och hans företrädare (god man och offentligt biträde) beställde Migrationsverket en bedömning "av hans tandutvecklingsålder" från Rättsmedicinalverket. I sitt yttrande i juli 2012 uppgav en legitimerad tandläkare och rättsodontolog vid Rättsmedicinalverket att den troligaste skattningen var att A var minst 19,2 år, att han kunde vara äldre men att det fanns en 16 procents möjlighet att han ännu inte uppnått 18,2 års ålder eller en 2,5 procents möjlighet att han ännu inte uppnått 17,2 års ålder.

I sitt beslut den 6 augusti 2012 avslag Migrationsverket bl.a. A:s ansökan om uppehållstillstånd och avvisade honom från Sverige. Vad hans ålder beträffade angav verket bl.a. följande. Den asylsökande har bevisbördan för att visa sin ålder. Denna princip gäller även ensamkommande barn. Av en EU-resolution framgår att medlemsstaterna kan göra en åldersbedömning av en asylsökande om det inte finns tillräcklig bevisning eller om det råder starka tvivel om åldern. Därefter görs en bedömning av om den sökande gjort bl.a. sin ålder sannolik. Mot bakgrund av vad som kommit fram i ärendet har A inte förmått styrka eller göra sin identitet sannolik. Inte heller har han förmått göra sannolikt att han är minderårig. Han har därför registrerats som vuxen med födelsedatum den 28 april 1994.

I övrigt kom Migrationsverket i sitt beslut fram till att A hade gjort sannolikt att han hade sin hemvist i Nangaharprovinsen i Afghanistan, en provins där det rådde svåra motsättningar. Verket fann emellertid, vid en samlad bedömning av vad som kommit fram i ärendet, att han inte hade gjort sannolikt att det fanns en hotbild mot honom från talibanernas sida på grund av hans brors arbete för regeringsstyrkorna. Det hade inte heller kommit fram att han riskerade att bli utsatt för något i Afghanistan av någon annan anledning. Migrationsverket gjorde bedömningen att A varken var flykting eller annan skyddsbehövande. Inte heller fanns det, enligt verkets uppfattning, någon annan grund för att bevilja honom ett uppehållstillstånd.

A överklagade Migrationsverkets beslut till migrationsdomstolen, där han bl.a. ifrågasatte verkets åldersbedömning och påtalade att det fanns en ganska stor diskrepans angående hans ålder i den medicinska åldersutredningen. A yrkade även att muntlig förhandling skulle hållas i målet. Han angav att han eventuellt skulle komma att åberopa muntlig bevisning i samband med förhandlingen. Sedan migrationsdomstolen avslagit yrkandet om muntlig förhandling lämnade A in en tazkira, handlingar från sin skola och handlingar rörande sin avlidne bror för att bl.a. styrka sin ålder och identitet. Efter att Migrationsverket yttrat sig över de ingivna handlingarna och anfört att de var av mycket enkel kvalitet och därmed hade ett ringa bevisvärde yrkade A att handlingarna skulle bli föremål för undersökning hos Afghanistans ambassad för att styrka deras äkthet. Yrkandet avslogs av migrationsdomstolen med hänvisning till att 12 § arkivlagen (1990:782) inte medgav att handlingarna lånades ut till en utländsk myndighet.

I sin dom avslag Förvaltningsrätten i Stockholm, migrationsdomstolen (2013-03-25, ordförande van der Stad och tre nämndemän), A:s överklagande. Domstolen, som inte gjorde någon annan bedömning än den Migrationsverket gjort i frågan om A:s hemvist, uttalade bl.a. följande i fråga om hans identitet och ålder. A har gett in den tazkira han berättat om hos Migrationsverket samt handlingar som han uppger kommer från hans skola. Handlingarna är av enkel beskaffenhet och saknar i princip bevisvärde. Han har således inte gjort sin identitet sannolik. A har uppgett att han är under 18 år. Det är den asylsökande som har bevisbördan för sin ålder. Beviskravet innebär att den asylsökande ska göra sin ålder sannolik. Eftersom A inte gjort sin identitet sannolik med de handlingar han gett in har han inte heller gjort sin ålder sannolik med handlingarna. Till detta kommer att det redan initialt hos Migrationsverket fanns tveksamheter i fråga om hans ålder. Därefter har Migrationsverket låtit utföra en kompletterande utredning - en tandröntgen - som inte heller den gör sannolikt att A är under 18 år. Vad Socialstyrelsen uttalat i sitt ställningstagande angående medicinsk åldersbedömning för barn i övre tonåren verkar innebära att de metoder som styrelsen redogör för inte är meningsfulla att använda sig av när det gäller personer i övre tonåren. Omständigheterna i detta mål är inte heller sådana att A med muntliga uppgifter kan göra sin ålder sannolik. Det saknas av dessa skäl anledning att hålla muntlig förhandling i målet eller att vidta någon annan utredningsåtgärd. Det är naturligtvis otillfredsställande att en så viktig fråga som vilken ålder en asylsökande har inte låter sig utredas, särskilt som den i vissa fall kan vara helt avgörande för frågan om uppehållstillstånd. Den asylsökande har emellertid bevisbördan för sin ålder och om han inte kan göra sannolikt att han är underårig ska han betraktas som vuxen. Bedömningen av om A ska beviljas uppehållstillstånd utgår därför från att han är vuxen.

I övrigt fann migrationsdomstolen sammantaget att vad A berättat inte var tillräckligt för att det skulle framstå som sannolikt att han riskerade skyddsgrundande förföljelse vid ett återvändande till sin hemprovins i Afghanistan. Inte heller ansågs det i hans fall finnas några synnerligen ömmande omständigheter som kunde utgöra grund för uppehållstillstånd.

A överklagade domen till Migrationsöverdomstolen och yrkade att målet skulle återförvisas till migrationsdomstolen för att den skulle hålla muntlig förhandling, alternativt att han skulle beviljas permanent uppehållstillstånd av Migrationsöverdomstolen. Till stöd för sin talan anförde han bl.a. följande.

Han är helt övertygad om att hans liv är i fara om han tvingas återvända till sitt hemland. Han kom till Sverige som minderårig, varefter Migrationsverket på ett ganska lättvindigt sätt bestämt att han är över 18 år. Efter det att han kom till Sverige har han erhållit vissa handlingar från hemlandet, bl.a. en tazkira. Dessa handlingar styrker hans påstående om vilken ålder han har. Handlingarna är originalhandlingar och han har velat att de ska äkthetsbedömas av ambassaden, eftersom de har en central betydelse för hur hans ärende ska bedömas. Migrationsdomstolen har dock avslagit hans yrkande om en äkthetsbedömning. Migrationsdomstolen har också avslagit hans yrkande om muntlig förhandling. Han har därmed inte själv kunnat få redogöra för sina skäl för att få uppehållstillstånd i Sverige. Han har inte heller kunnat förebringa någon muntlig bevisning i målet. Det är med anledning av detta som han i första hand begär att målet ska återförvisas till migrationsdomstolen så att en muntlig förhandling kan hållas där.

Han har på det sätt som är möjligt för honom gjort sin ålder trolig och han ska därmed bedömas vara så gammal som han själv uppger. Den tandstatusundersökning som gjorts för att få ledning i åldersbestämningen av honom är inte någon exakt vetenskap och kan således inte ha ett stort bevisvärde. Till detta kommer också att han mycket väl skulle kunna vara yngre än 18 år, vilket han också själv har anført.

Han är mycket bräcklig och mår psykiskt dåligt av den uppkomna situationen. Han har också en hel del somatiska sjukdomar. Det finns alltså synnerligen ömmande omständigheter framför allt på grund av hans fysiska och psykiska status men även på grund av hans ålder och att han inte har något att återvända till i Afghanistan, där han i likhet med sin bror riskerar att dödas av talibaner. Hans familj är numera hotad av smugglare i hemlandet och befinner sig på okänd plats. Om han tvingas återvända till Afghanistan kommer smugglarna med all säkerhet att "ta hand om honom eller döda honom" som straff för att de inte fått betalt för sina tjänster.

Migrationsverket bestred bifall till överklagandet och anförde bl.a. följande.

Tazkiran som dokument är inte möjlig att äkthetsgranska. En tazkira har mycket enkel utformning och saknar helt säkringar eller säkerhetsstrådar. Det torde svårligen kunna kontrolleras att uppgifterna i tazkiran är korrekta och inte heller vilka uppgifter/handlingar som legat till grund för uppgifterna i den. Vad gäller den skriftliga bevisningen i övrigt är handlingarna av mycket enkel beskaffenhet och har därför ett ringa bevisvärde.

Det är A som har bevisbördan för sin uppgivna ålder. Att bevisbördan vilar på honom har sin grund i att det är den asylsökande som har bevisbördan för att göra sitt behov av skydd sannolikt. Detta inbegriper även att A har bevisbördan för sin identitet och därmed även för sin ålder, eftersom en persons identitet består av sökandens namn, födelsetid och som huvudregel medborgarskap. Då A inte genom skriftlig bevisning eller muntlig utredning kunnat göra sin ålder sannolik har Migrationsverket erbjudit honom att genomgå en medicinsk åldersbedömning. Genom denna handläggningsåtgärd har A alltså getts tillfälle att på medicinsk grund göra den uppgivna åldern sannolik och därmed uppfylla sin bevisbörda.

I Sverige råder fri bevisprövning och bevisvärdering. Mot bakgrund av bevisbördans placering är en medicinsk åldersbedömning en av de få åtgärder som Migrationsverket kan vidta i de fall den asylsökande inte har kunnat visa sin uppgivna ålder och det råder tvivel om denna. En medicinsk

Åldersbedömning har då ett visst bevisvärde som det inte går att bortse från och som måste bedömas tillsammans med övrig bevisning. Detta under förutsättning att den medicinska åldersbedömningen skett enligt Socialstyrelsens rekommendationer (jfr Migrationsverkets Rättsliga ställningstagande angående åldersbedömning, RCI 19/2012). Bedömningen av om en sökande är vuxen eller underårig ska - som ett led i den samlade prövningen av den återopade identiteten - normalt ske i samband med beslut i asylärendet och endast manifesteras i själva beslutet. Det finns i allmänhet ingen anledning att pröva dessa ansökningar enligt en särskild ordning som skiljer sig från hur andra asylansökningar prövas (se RCI 19/2012).

Åldersbedömningen i det här fallet består av en medicinsk åldersutredning av A:s tandutvecklingsålder och utfördes av en rättsodontolog vid Rättsmedicinalverket. Den är daterad den 11 juli 2012, alltså en dryg månad efter det att A ansökte om asyl i Sverige och uppgav sin ålder till 16 år. Även vid uppföljningssamtalet efter Migrationsverkets beslut uppgav A att han var 16 år. Resultatet av åldersutredningen visar att det finns 2,5 procents möjlighet att A, den dag då bilden togs, var yngre än 17,2 år. Därtill kommer att rättsodontologen utgått från att tandutvecklingen blev färdig samma dag som röntgenbilden togs. Med den för A mest gynnsamma tolkningen finns det följaktligen endast 2,5 procents möjlighet att han har den av honom uppgivna åldern. Utredningen bör tillmätas ett visst bevisvärde. Mot bakgrund av resultatet av åldersbedömningen och i avsaknad av övrig bevisning måste det anses stå klart att Migrationsverket har uppfyllt sin utredningsskyldighet avseende A:s ålder och att han trots detta inte har förmått göra den uppgivna åldern sannolik. Han ska därför anses vara en vuxen asylsökande, med de regler som då blir tillämpliga.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (2014-02-11, Jagander, Renman, referent, och Axelsson), yttrade:

1. Allmänt om ålder

Enligt 1 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) avses med barn i den lagen en person som är under 18 år ("underårig"). I fall som rör ett barn ska enligt 1 kap. 10 § samma lag särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver. När frågor om tillstånd enligt utlänningslagen ska bedömas och ett barn berörs av ett beslut i ärendet ska, om det inte är olämpligt, barnet höras och den hänsyn ska tas till det barnet har sagt som barnets ålder och mognad motiverar (1 kap. 11 § utlänningslagen).

2. Särskilt om bedömning av ålder

Det finns inga bestämmelser i utlänningslagen som reglerar hur bedömningen av en asylsökandes ålder ska gå till. Däremot framgår det av utlänningsförordningen (2006:97) att Migrationsverket har en informationsskyldighet som är relevant i det här sammanhanget. I samband med att ett ensamkommande barn ansöker om uppehållstillstånd som flykting eller som annan skyddsbehövande åligger det nämligen verket att informera barnet om möjligheten att genomgå en läkarundersökning för att fastställa dess ålder (8 kap. 10 g § utlänningsförordningen).

Bakgrunden till bestämmelsen i utlänningsförordningen om Migrationsverkets informationsskyldighet är den reglering av frågan om åldersbedömning, som sedan en tid tillbaka finns inom unionsrätten. I rådets direktiv 2005/85/EG av den 1 december 2005 om miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av flyktingstatus (asylprocedurdirektivet) anges nämligen i artikel 17.5 att medlemsstaterna får använda sig av läkarundersökningar för att fastställa åldern på ensamkommande barn i samband med prövningen av en asylansökan. Vidare framgår det bl.a. följande av artikel 17.5 om de närmare formerna för detta. Ensamkommande barn ska före prövningen av asylansökan informeras om att en åldersbestämning genom en läkarundersökning kan komma att göras. Informationen ska ges på ett språk de rimligen kan förväntas förstå. Den ska innehålla upplysningar om undersökningsmetoden och eventuella konsekvenser som resultatet av läkarundersökningen kan få för prövningen av asylansökan. Barnens och/eller

deras företrädares samtycke är en förutsättning för undersökningen.

I förarbetena till genomförandet av artikel 17.5 i asylprocedurdirektivet (prop. 2009/10:31 s. 199) anförde regeringen bl.a. följande. Med hänsyn till att läkarundersökning inte är en utredningsmetod som Migrationsverket använder sig av för att kunna fatta beslut rörande en asylansökan från ett barn utan något som den enskilde erbjuds för att styrka sin ålder kan det diskuteras huruvida en bestämmelse om information om läkarundersökning behöver införas i svensk rätt. Med anledning av att läkarundersökningar faktiskt förekommer i det svenska asylförfarandet och att bestämmelsen om information om läkarundersökning innebär en ökad rättssäkerhet för den enskilde bör en bestämmelse om information införas. En sådan bestämmelse kan lämpligen tas in i förordning. Eftersom det inte är fråga om att Migrationsverket använder en läkarundersökning utan endast tillhandahåller möjligheten för den enskilde att använda en sådan som ett bevismedel för att uppfylla sin bevisbörda saknas det anledning att införa bestämmelser som föreskriver att inga andra metoder än läkarundersökning får användas för att fastställa ett barns ålder.

I detta sammanhang kan nämnas att asylprocedurdirektivets bestämmelser om åldersbedömning (åldersbestämning, med direktivets vokabulär) föregicks av en rådsresolution, vilken Migrationsverket hänvisat till i sitt beslut den 6 augusti 2012. Av rådets resolution av den 26 juni 1997 om underåriga medborgare i tredje land utan medföljande vuxen (97/C 221/03) artikel 4.3. a och b framgår bl.a. att en asylsökande utan medföljande vuxen som påstår sig vara underårig i princip måste kunna bevisa sin ålder och att, om sådana bevis inte föreligger eller om det råder starka tvivel, medlemsstaterna kan göra en åldersbedömning av en asylsökande.

Även Förenta nationernas flyktingkommissarie (UNHCR) har haft anledning att uttala sig om metoder för åldersbedömning. Av UNHCR:s riktlinjer för mottagande av asylsökande ensamkommande barn framgår bl.a. att en viss felmarginal bör accepteras när vetenskapliga förfaranden används för att bestämma ett barns ålder och att barnet ska ges tvivelsmålets fördel (benefit of the doubt) om den exakta åldern är osäker (UNHCR Guidelines on Policies and Procedures in Dealing with Unaccompanied Children Seeking Asylum, February 1997, punkt 5.11). Enligt UNHCR ska vidare en individ i tveksamma fall betraktas som ett barn (se UNCHR Guidelines on International Protection: Child Asylum Claims under Articles 1(A)2 and 1(F) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, punkt 75).

Efter diskussioner med Migrationsverket har Socialstyrelsen under 2012 publicerat ett ställningstagande (dnr 31156/2011) avseende medicinska åldersbedömningar för bl.a. ensamkommande barn i övre tonåren, när barnet uppger sig vara under 18 år, men där tecken finns att personens verkliga ålder är högre och då det inte är uppenbart att personen är vuxen. Av ställningstagandet framgår bl.a. följande. Åldersbedömningar måste uppfylla krav på objektivitet, vetenskaplighet, kvalitet och rättssäkerhet. Exempelvis är det inte acceptabelt att använda ovetenskapliga metoder såsom utseendebedömning. Det finns stora osäkerheter med medicinska åldersbedömningar. I dagsläget finns det inte någon medicinsk eller psykosocial metod som exakt kan fastställa den kronologiska åldern på en person i övre tonåren. Medicinska metoder, dvs. läkarundersökning och röntgen, förefaller dock vara de för ändamålet lämpligaste metoderna. Åldersbedömning av personer i övre tonåren med hjälp av radiologiska metoder uppvisar emellertid alltid resultat med en felmarginal på mellan ± 2 och ± 4 år.

I ställningstagandet lämnar Socialstyrelsen bl.a. följande rekommendationer. Medicinska åldersbedömningar bör inledas som rutin med klinisk pediatrik undersökning av den unge och omfatta anamnes och en antropometrisk bedömning. Röntgenundersökningar av handskelett och tänder bör komplettera den pediatrika undersökningen för en medicinsk åldersbedömning. De osäkerheter som finns, med de i dessa sammanhang använda radiologiska metoderna, bör hanteras på ett standardiserat sätt genom användande av fastställda protokoll för utlåtanden vid medicinsk åldersbedömning med röntgenundersökningar. Beräkning av sannolikheter att en enskild är över 18 år bör genomföras på en för medicinska sammanhang normalt acceptabel nivå,

vilket innebär att 95 procents sannolikhet bör krävas vid den radiologiska bedömningen. Med hänsyn till osäkerheten i metoderna bör den sammantagna bedömningen av allt utredningsmaterial om den uppgivna åldern gjorts sannolik eller inte vara generös och styras av bevislätnadsregeln om tvivelmålets fördel. Radiologiska och pediatrika undersökningar och bedömningar bör genomföras av radiologer, rättsodontologer och barnläkare vid ett begränsat antal kliniker runtom i landet och en sammanhållen medicinsk bedömning grundad på dessa utlåtanden bör göras centralt av specialister vid en eller ett par institut, myndigheter eller motsvarande.

3. Bevisbörda och beviskrav

Det är den sökande som har bevisbördan när det gäller det påstådda skyddsbehovet, vilket innebär att det är han eller hon själv som i första hand har att tillhandahålla relevanta uppgifter till ledning för bedömningen av hans eller hennes behov av skydd (MIG 2007:12). Bevisningens styrka ska vara av det slaget att skyddsbehovet görs sannolikt. Detta inbegriper även att den asylsökande måste göra sin identitet sannolik (ibid.). Identiteten består av sökandens namn, ålder och, som huvudregel, medborgarskap (MIG 2011:11).

4. Utredningsansvar

4.1. Migrationsverket

Tyngdpunkten av prövningen i utlänningsärenden ligger i första instans (jfr prop. 2004/05:170 s. 153 ff.). Även om en asylsökande som påstår sig vara underårig alltså har bevisbördan för att göra sin uppgivna ålder sannolik (se strax ovan) framgår det av förarbetena att Migrationsverket i egenskap av förvaltningsmyndighet har ett utredningsansvar. Detta följer av official- eller utredningsprincipen, en allmän förvaltningsrättslig grundsats som gäller hos förvaltningsmyndigheter även om det inte finns något uttryckligt lagstöd (ibid. s. 154-155). Utredningsansvaret innefattar att Migrationsverket ska se till att beslutsunderlaget är tillräckligt och i förekommande fall ange vad som behöver kompletteras. Ett utvidgat utredningsansvar föreligger i ärenden där det finns ett starkt skyddsintresse, t.ex. i ett ärende som rör en asylansökan. Vidare kan beslutsunderlaget gällande den asylsökandes ålder förändras under asylärendets gång (jfr JO:s beslut den 12 december 2012, dnr 4107-2011). Bedömningen av om den asylsökande är vuxen eller underårig ska därför ske i samband med att beslut i asylärendet fattas (ibid.).

När det gäller uppgifter om ålder är det i likhet med vad som gäller för övriga uppgifter om en sökandes identitet i första hand skriftlig bevisning som är relevant. Uppgifter som lämnats skriftligen under utredningen eller under den i asylärenden obligatoriska muntliga handläggningen hos Migrationsverket kan tjäna som komplement till den skriftliga bevisningen.

En asylsökande som påstår sig vara underårig men inte kan göra detta sannolikt med hjälp av handlingar och skriftliga eller muntliga uppgifter kan erbjudas möjligheten att använda en läkarundersökning som ett bevismedel för att uppfylla sin bevisbörda. Det finns emellertid ingen skyldighet för Migrationsverket att erbjuda en läkarundersökning, endast en skyldighet att informera om möjligheten att genomgå en sådan. Det är alltså inte en utredningsmetod som Migrationsverket för egen del använder sig av för att kunna fatta beslut rörande en asylansökan utan något som den enskilde kan erbjudas för att göra sin uppgivna ålder sannolik.

En medicinsk åldersbedömning kan göras på flera olika sätt och bestå av endast en undersökning eller en kombination av flera undersökningar. Av Socialstyrelsens rekommendationer framgår att medicinska åldersbedömningar bör bestå av en pediatrik undersökning som kompletteras med röntgenundersökning av handskelett och tänder. Ju fler moment som har genomförts vid en medicinsk åldersbedömning, desto högre blir bevisvärdet av en sådan. En medicinsk åldersbedömning är dock endast ett av flera bevismedel som den enskilde kan använda sig av. En sammantagen bedömning måste göras av hela utredningsmaterialet. Om det efter en sådan bedömning kan konstateras att den sökande inte förmått göra sannolikt att han eller hon är under 18 år ska personen i fråga betraktas som vuxen vid bedömningen av

frågan om uppehållstillstånd.

4.2. Migrationsdomstolen

Trots att det är fråga om ansökningsmål, där den enskilde har bevisbördan för sin uppgivna ålder, kan en migrationsdomstol - beroende på omständigheterna - få ett utredningsansvar enligt 8 § förvaltningsprocesslagen (1971:291). Migrationsdomstolen ska, enligt den bestämmelsen, se till att målet blir så utrett som dess beskaffenhet kräver. Givetvis innebär detta inte att domstolen själv i alla lägen måste genomföra utredningar utan domstolen kan även ge anvisningar till parterna om vilken utredning som behövs, vid äventyr att målet kommer att avgöras i befintligt skick om parten inte följer uppmaningen (jfr MIG 2006:1). Det finns, som framgår av föregående avsnitt, dock inte någon skyldighet för Migrationsverket att erbjuda en läkarundersökning. Inte heller är verket skyldigt att erbjuda andra moment som kan ingå i en medicinsk åldersbedömning (t.ex. skelettröntgen). Verket är vidare i sin tur beroende av att det finns läkare med rätt kompetens som är villiga att åta sig uppdraget. Det saknas därför anledning för en migrationsdomstol att återförvisa mål till Migrationsverket endast på grund av att en medicinsk åldersbedömning inte har utförts i enlighet med Socialstyrelsens rekommendationer eller inte har utförts alls. En migrationsdomstol bör av samma skäl inte heller förelägga Migrationsverket att genomföra en fullständig eller delar av en medicinsk åldersbedömning, vilket ju för övrigt också förutsätter samtycke från den person bedömningen avser. Frågan om den asylsökande har uppfyllt sin bevisbörda får bedömas från fall till fall i enlighet med principen om fri bevisprövning (jfr MIG 2011:11).

Av 16 kap. 5 § utlänningslagen framgår bl.a. att förfarandet är skriftligt men att det i handläggningen får ingå muntlig förhandling beträffande viss fråga, när det kan antas vara till fördel för utredningen eller främja ett snabbt avgörande av målet. Muntlig förhandling ska dock hållas i migrationsdomstol, om en utlännings som för talan i målet begär det samt förhandlingen inte är obehövlig och inte heller särskilda skäl talar mot det.

En utlännings kan normalt sett inte endast genom muntliga uppgifter göra sin uppgivna ålder sannolik. Det är inte heller möjligt att avgöra en asylsökandes ålder genom att göra en bedömning av hans eller hennes utseende. Detta anser inte heller Socialstyrelsen vara en acceptabel utredningsmetod för barn i övre tonåren. En muntlig förhandling är därmed vanligtvis inte i sig en meningsfull utredningsmetod vad gäller att bedöma den sökandes ålder. Däremot kan en sådan förhandling vara ett bra komplement när den kan tillföra utredningen något om den asylsökandes ålder, t.ex. om denne åberopar relevant muntlig bevisning i form av exempelvis förhör med en sakkunnig läkare (jfr Migrationsöverdomstolens avgörande i mål nr UM 6147-11).

5. Migrationsöverdomstolens bedömning

5.1. Avsaknaden av muntlig förhandling i migrationsdomstolen

Mot bakgrund av den skriftliga utredningen, och med beaktande av att A inte åberopat någon relevant muntlig bevisning i migrationsdomstolen, innebär inte migrationsdomstolens beslut att inte hålla muntlig förhandling som utredningsmetod för att bedöma hans ålder att det finns skäl att återförvisa målet dit. Han har i migrationsdomstolen inte heller åberopat sådana individuella skyddsskäl som är tillräckliga för att uppehållstillstånd ska kunna beviljas. Inte heller av det skälet har alltså migrationsdomstolen haft anledning att hålla en muntlig förhandling. Yrkandet om återförvisning ska därför avslås.

5.2. Identitet och hemvist

Migrationsöverdomstolen instämmer i migrationsdomstolens bedömning av bevisvärdet av den tazkira och övriga handlingar som A gett in till styrkande av sin identitet. Han har alltså inte med hjälp av dessa handlingar gjort sin identitet, inklusive den av honom uppgivna åldern, sannolik. Det kan läggas till att äkthetskontroller av tazkiror inte är meningsfulla, bl.a. eftersom underlaget för utfärdandet av dem inte går att kontrollera.

Enligt den medicinska åldersbedömningen av A, i form av en tandröntgen

utförd av en rättsodontolog vid Rättsmedicinalverket i juli 2012, blev skattningen av A:s kronologiska ålder, om man valde den för honom mest gynnsamma metoden, 19,2 år med en 16 procents möjlighet att han då var under 18,2 år och en 2,5 procents möjlighet att han var under 17,2 år. Detta var dock den absolut lägsta möjliga åldern som förelåg om tandutvecklingen blev färdig den dag röntgenbilden togs. Den tid som förflutit sedan tandutvecklingen blev färdig skulle, om den varit känd, ha adderats till den skattade åldern.

Trots att resultatet av undersökningen i enlighet med bl.a. Socialstyrelsens rekommendationer och UNHCR:s riktlinjer tolkats till A:s fördel, och även om det är behäftat med en stor osäkerhet, talar det i avsaknad av godtagbara identitetshandlingar för att A vid röntgentillfället i juli 2012 var över 18 år gammal. Det som är avgörande för om en person ska betraktas som barn eller vuxen i dessa sammanhang är de förhållanden som råder vid tidpunkten för prövningen av frågan om uppehållstillstånd. Vid en sammantagen bedömning av utredningsmaterialet innebär detta att A, när Migrationsverket fattade sitt beslut i augusti 2012, inte hade gjort sannolikt att han då var underårig. Av detta följer att han inte heller förmått göra sannolikt att han vid tiden för migrationsdomstolens dom i mars 2013 eller när Migrationsöverdomstolen nu gör sin prövning varit/är att betrakta som barn i utlänningslagens mening. Det har därför varit riktigt av både Migrationsverket och migrationsdomstolen att vid bedömningen av A:s skyddsbehov utgå från att han var vuxen. Så gör även Migrationsöverdomstolen.

Vad gäller A:s uppgivna hemvist gör Migrationsöverdomstolen ingen annan bedömning än den som underinstanserna har gjort.

5.3. Skyddsbehov m.m.

Vad gäller de skyddsskäl som A anfört i underinstanserna gör Migrationsöverdomstolen inte heller någon annan bedömning än den som migrationsdomstolen har gjort. Inte heller är de vaga uppgifter som A har lämnat i Migrationsöverdomstolen om att hans familj är hotad av smugglare i hemlandet tillräckliga för att han ska anses ha gjort sitt skyddsbehov sannolikt. Migrationsöverdomstolen instämmer även i migrationsdomstolens bedömning att det inte finns sådana synnerligen ömmande omständigheter i A:s fall att uppehållstillstånd kan beviljas på den grunden. Överklagandet ska därför avslås även i övrigt.

Migrationsöverdomstolens avgörande. Migrationsöverdomstolen avslår yrkandet om återförvisning. Migrationsöverdomstolen avslår överklagandet i övrigt.

Sökord: Bevisbörda; Beviskrav; Ensamkommande barn; Identitet; Muntlig förhandling; Tidpunkten för prövningen; Underårig; Utredningsansvar; Åldersbedömning

Litteratur: Prop. 2004/05:170 s. 153 ff.; Prop. 2009/10:31 s. 199; Artikel 4.3. a och b i rådets resolution av den 26 juni 1997 om underåriga medborgare i tredje land utan medföljande vuxen (97/C 221/03); UNHCR Guidelines on Policies and Procedures in Dealing with Unaccompanied Children Seeking Asylum, February 1997, punkt 5.11; UNCHR Guidelines on International Protection: Child Asylum Claims under Articles 1(A)2 and 1(F) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, punkt 75; Socialstyrelsens ställningstagande den 26 juni 2012 om medicinsk åldersbedömning för barn i övre tonåren (dnr 31156/2011); JO:s beslut den 12 december 2012, dnr 4107-2011
